

VEČJE NARAVNE IN DRUGE NESREČE V LETU 1988

Milan Orožen Adamič*

SLOVENIJA

Datum	Vrsta nesreče	Občina, kraj...
19. 2.	veter	Kranj, Krvavec, (120 km/h) poškodovane žičnice.
19. 3.	zemeljski plaz	Celje, Breg, ogroženih več hiš.
	potresi	Glej članek v tej številki Ujme: Potresi na ozemlju Slovenije v letu 1988 (R. Vidrih)
pomlad	pozeba	Glej prispevek v tej številki Ujme: Spomladanska pozeba v letu 1988 (J. Čeplak)
poletje	suša	Glej prispevke o suši v tej številki Ujme.
poletje	cvetenje morja	Glej prispevek v tej številki Ujme: (J. Stirn).
10. 8.	neurje, toča	Celje, Žalec.
15. 8.	neurje, toča	Celje, Žalec, Arja vas
	zemeljski plaz	Ildija, bolnica Franja. Glej prispevek v tej številki Ujme: (S. Bevč).

JUGOSLAVIJA

Datum	Vrsta nesreče	Občina, kraj...
9. 1.	potres	Črna gora, Ulcinj, Petrovac, Kotor, Albanija. (01 ^h 02 ^m , M 5,4, 7 ^o)
19. 1.	potres	Prnjavor, Teslić, gmotna škoda. (23 ^h 14 ^m , M 4,6, 6—7 ^o)
25. 1.	potres	Črna gora, Ožrinci, Kličevo, manjša škoda. (19 ^h 27 ^m , M 3,4, 6 ^o)
25. 1.	potres	Bosna in Hercegovina, Metković, Neum, Jadran. (20 ^h 02 ^m , M 4,0, 6 ^o)
27. 5.	potres	Srbija, Žagubica, Homoljske pl., čutili tudi v Beogradu. (14 ^h 18 ^m , M 4,4, 6—7 ^o)
25. 3.	poplave	Srbija, Sava in Donava.
26. 6.	poplave	Srbija; Vlasotince, Crna trava, Babušnica, Piroć, Leskovac. Glej članek v tej številki Ujme: Solidarnost ob poplavah v Srbiji v letu 1988 (D. Mirtič).
5. 8.	požar	Hrvatska, Šibenik, gozdni požar, 6 lažje ranjenih.
23. 8.	potres	Bosna in Hercegovina, Duvno, manjša škoda. (17 ^h 38 ^m , M 4,5, 6—7 ^o)

20. 9.	potres	Bosna in Hercegovina, Mostar, manjša škoda. (16 ^h 02 ^m , M 4,4, 6 ^o)
23. 9.	požar	Hrvatska, Šibenik, evakuacija več sto družin.
12. 11.	potres	Senj, čutilo od Reke do Zadra. (11 ^h 35 ^m , M 4,5, 6 ^o)

Pojasnilo: Prvi podatek pri potresih je čas pojava, sledi M_0 (magnituda po Richterju) in MCS stopnja, ki je označena s ^o. Čas je podan v svetovnem času (UTC). Za Jugoslavijo so navedeni le potresi, katerih MCS stopnja je bila večja od 6°

SVET

Datum	Vrsta nesreče	Kraj...
19. 1.	potres	Čile. (07 ^h 30 ^m , M 6,3)
22. 1.	potres	Avstralija, Severni Teritorij. (00 ^h 35 ^m , M 6,1)
5. 2.	potres	Čile. (14 ^h 01 ^m , M 6,2)
6. 2.	potres	Indija, Bangladeš, 2 mrtva, najmanj 100 ranjenih. (14 ^h 50 ^m , M 5,8)
6. 3.	potres	Aljaska. (22 ^h 35 ^m , M 6,8)
10. 3.	potres	Trinidad. (06 ^h 17 ^m , M 6,2)
12. 4.	potres	Peru, blizu obale. (23 ^h 19 ^m , M 6,1)
19. 6.	potres	Filipini, Mindoro, 2 mrtva, 4 ranjeni. (20 ^h 19 ^m , M 5,6)
20. 7.	potres	Tajvan, 1 mrtev, 1 ranjen. (25 ^h 15 ^m , M 5,8)
23. 7.	potres	New Britain (Pacifik). (15 ^h 17 ^m , M 6,7)
25. 7.	potres	območje otoka Aroe, čutili tudi v Avstraliji. (06 ^h 46 ^m , M 6,5)
8.	vihar nalive	Kitajska, Sanme, 256 mrtvih, 300 pogrešanih.
8.	suša	Severna Amerika, Evropa, Azija.
6. 8.	potres	Burma, Indija, 5 mrtvih, 42 ranjenih. (00 ^h 36 ^m , M 6,8)
10. 8.	potres	Solomonovi otoki. (04 ^h 38 ^m , M 6,1)
11. 8.	potres	Iran, 1 mrtev, več ranjenih. (16 ^h 04 ^m , M 5,6)
20. 8.	potres	Nepal, Indija, v Indiji najmanj 1000 mrtvih, tisoči ranjenih, v Nepalju preko 450 mrtvih in več sto ranjenih. (23 ^h 09 ^m , M 6,4)
9.	poplave	Kitajska, Hunan, 170 mrtvih, 110.000 ljudi brez strehe nad glavo v Vuhanu evakuirali 30.000 ljudi.
9.	poplave	Indija, 1.600 mrtvih, 30 milijonov ljudi brez strehe nad glavo.
14. 9.	orkan »Gilbert«	Karibi, 300 km/h, umrlo 30 ljudi.
25. 9.	potres	Afganistan, podrtil več sto stavb. (20 ^h 52 ^m , M 5,5)
8. 10.	neurje	Francija, Nimes, 11 mrtvih.

* Mag. Geografski inštitut Antona Melika, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Novi trg 5, Ljubljana.

16. 10.	potres	Grčija, Jonsko morje, 25 ranjenih. (12 ^h 34 ^m , M 5,5)
3. 11.	potres	Gvatemala, 5 mrtvih, ranjeni. (14 ^h 47 ^m , M 5,4)
6. 11.	potres	Burma, Kitajska, 730 mrtvih, 4808 ranjenih, prizadetih okrog 3,2 milijona ljudi, velika škoda. (13 ^h 03 ^m , M 6,1)
17. 11.	potres	Filipini, 29 ranjenih. (06 ^h 55 ^m , M 5,9)
25. 11.	potres	Kanada, južni Quebec. (23 ^h 46 ^m , M 5,9)
7. 12.	potres	SSSR, Armenija, Turčija, 23.000 mrtvih, 13.000 ranjenih, 500.000 brezdomcev. (07 ^h 41 ^m , M 6,3)

Pojasnilo: zbrani so potresi z magnitudo nad 6 ali tudi manj, če je umrlo več kot 10 ljudi.

V drugi številki Ujme so podatki o velikih nesrečah po svetu v letu 1987. Objavili smo podatke, s katerimi smo razpolagali, ob tem smo se zavedali, da te informacije niso popolne. Urad združenih narodov za pomoč in koordinacijo ob nesrečah (UNDRO) je v zaključku leta 1988 prvič objavil pregled velikih naravnih in drugih nesreč v svetu za obdobje od 1. 1.—31. 12. 1987, spisek obsega 36 strani najosnovnejših informacij. Kriterij za uvrstitev na to listo nesreč svetovnih razsežnosti je najmanj 10 mrtvih ali škoda, ki je presegla 1 milijon USD dolarjev. V tem obdobju nobena nesreča v Jugoslaviji ni bila tako huda, da bi bila uvrščena v ta seznam.

Žrtve v naravnih in drugih nesrečah, v letu 1987 po svetu:

Vrsta nesreče	Mrtvi
Snežni in zemeljski plazovi	800
Suša in lakota	790
Potresi	381
Epidemije	11.739
Požari	367
Poplave	4.161
Neurja	2.255
Druge naravne nesreče	1.607
Druge velike nesreče	23.622
Skupaj	45.722

Vir: Disaster News in Brief, UNDRO, Geneve 1988

Izliv nevarnih snovi v okolje

Večji primeri izlitja nevarnih snovi v letu 1988:

Datum	Vrsta snovi	Občina, kraj (voda) ..., količina
15. 1.	mazut	Nova Gorica, Vrtojba (300 l).
19. 1.	butil akrilat	Koper, Rižana (400 l).
19. 1.	ksilol	Ljubljana, podtalnica (1000 l).
20. 1.	gnojnica	Šmarje pri Jelšah, Trebčica (3.000 l), pogin rib.
12. 2.	mazut	Trbovlje, Sava (300 l).
11. 3.	solna kislina	Nova Gorica, Globočnik, pogin rib.
23. 3.	gnojnica	Mozirje, Radmirski graben (80.000 l), pogin rib.
25. 3.	natrijev cianid	Maribor, podtalnica (300 l).
5. 4.	stiren razredčilo	Ljubljana, podtalnica.
9. 4.	folidolom	Ormož, Sejanski potok, pogin rib.

19. 4.	plinsko olje	Črnomelj, podtalnica (1.600 l).
20. 4.	kaolin	Ljubljana, Ljubljanica, pogin rib.
23. 4.	mazut	Cerknica, podtalnica.
7. 5.	solna kislina	Ljubljana, podtalnica (100 l).
9. 5.	gnojnica	Šmarje pri Jelšah, Golobinjek (3.000 l) pogin rib.
28. 5.	—	Lendava, Ledava, pogin rib.
30. 5.	spojine klor	Krško (4.000 l).
2. 6.	natrijev cianid	Škofja Loka, Sora (40 l), pogin rib.
8. 6.	žveplena kislina	Ljubljana (60 l).
30. 6.	smola Brofen	Vrhnika (3.500 l).
7. 7.	žveplena kislina	Maribor, Drava (800 l).
20. 7.	nafta	Ljutomer, podtalnica (6.000 l).
11. 8.	white špirit	Ljubljana, podtalnica (8.523 l).
15. 8.	—	Šentjur pri Celju, Kozarica, pogin rib.
15. 8.	hidravlično olje	Jesenice, Sava (600 l).
1. 9.	cikloeksanol	Sežana.
13. 9.	lepilo Savanol	Grosuplje (400 l).
16. 9.	solna kislina	Jesenice (500 l).
9. 11.	kurilno olje	Zagorje, Kotredeščica (1.600 l).
11. 11.	mravljinčna kislina	Ljubljana.

Sredstva solidarnosti v letu 1988 za SR Slovenijo

V letu 1988 so znašala celotna razpoložljiva sredstva na računu sredstev solidarnosti v SR Sloveniji 27.332.196.509 din. Skupni odhodki sredstev solidarnosti v letu 1988 so znašali 18.445.870.579 din.

Odhodki	din
SR Bosna in Hercegovina	185.443.365
SR Hrvatska	43.850.000
SR Srbija	2.653.106.502
SAP Kosovo	301.415.632
SR Črna gora	156.203.411
Skupaj	3.340.018.910

Odhodki SR Slovenija	din
— zimsko in spomladansko pozebo 1984/85 13 občin	527.555.000
— neurje v občini Kočevje 1984	15.700.000
— neurje v juliju in avgustu 1987 (Gornja Radgona, Laško, Lenart, Murska Sobota, Maribor-Pesnica, Ormož, Ptuj, Šmarje pri Jelšah)	9.655.582.365
— neurje v juliju in avgustu in septembru 1987 (Ljutomer, Šentjur pri Celju, Nova Gorica, Tolmin)	2.277.940.616
— rudnik živega srebra Idrija	1.399.000.000

— rudnik svinca in cinka Mežica	1.212.000.000
— vračila preveč ali napačno nakazanih sredstev solidarnosti	178.423.158
— SDK	8.698.116
— prenos sredstev v leto 1989	8.886.325.930

Začasna nakazila sredstev solidarnosti za delno odpravo posledic naravnih nesreč v občinah:

Neurje 1988	din
Šentjur pri Celju	59.351.500
Laško	429.628.000
Skupaj neurje	488.979.500

Suša 1988

Ajdovščina	383.106.000
Brežice	341.991.000
Grosvplje	28.258.000
Idrija	60.398.000
Ribnica	35.381.000
Metlika	232.214.000
Novo mesto	245.683.000
Črnomelj	105.123.000
Dravograd	13.112.000
Gornja Radgona	188.437.000
Ilirska Bistrica	117.371.000
Koper	93.609.000
Laško	47.288.000
Lenart	179.480.000
Lendava	165.509.000
Ljutomer	223.604.580
Maribor Pesnica	96.869.000
Maribor Pobrežje	49.868.000
Maribor Ruše	24.424.000
Maribor Tezno	95.866.000
Murska Sobota	506.866.000
Nova Gorica	626.340.000
Ormož	332.520.000
Piran	42.667.000
Postojna	81.924.760
Ptuj	455.686.000
Radlje ob Dravi	24.504.000
Sevnica	155.764.000
Slovenj Gradec	43.745.000
Sežana	188.464.000
Slovenska Bistrica	145.316.000
Slovenske Konjice	59.310.400
Šentjur pri Celju	20.420.000
Šmarje pri Jelšah	41.592.000
Tolmin	49.127.000
Trebnje	205.094.000
Vrhnika	27.191.000
Zalec	237.874.000

Skupaj suša 5.971.996.740

Po poravnavi še vseh ostalih obveznosti bodo neporabljena sredstva solidarnosti v višini 130.409.190 din namenjena za poravnavo tekočih obveznosti v leto 1989.

Vir: Obrazložitev k zaključnemu računu sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč v SR Sloveniji za leto 1988, Republiški sekretariat za finance, 18. 1. 1989.

Pojasnila in viri:

Podatke o potresih je zbrala Majda Hrzič (Seizmološki zavod SRS, Observatorij Golovec). Podrobnejši podatki o potresih za vsako leto so objavljeni v reviji Naše nebo in Zemlja, ki jo izdaja Društvo matematikov in fizikov. Podatke o izlitju nevarnih snovi je prispeval Republiški sekretariat za notranje zadeve. Podatke o uporabi sredstev solidarnosti je posredoval Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora, Odbor podpisnikov o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč v SR Sloveniji.

Drugi viri:

- Časopisi: Delo, Ljubljanski dnevnik, Večer,
- Arhiv Geografskega inštituta A. Melika ZRC SAZU.

Sodelavcem se zahvaljujemo za pomoč. K sodelovanju vabimo vse, ki bi lahko kakorkoli prispevali k popolnejšemu in boljšemu pregledu nesreč. Zaradi prostorskih omejitev navajamo le večje, hujše nesreče. Ob zbiranju in urejanju podatkov o nesrečah, se je pokazal problem kriterijev. Opravičujemo se za možne pomanjkljivosti ali celo netočnosti. Pripombe, dopolnila in nasvete bomo upoštevali v naslednji številki.

K N J I G O T I S K
O F S E T
K N J I G O V E Z N I C A

kočevski tisk
kočevje

61330 KOČEVJE
LJUBLJANSKA 18A
TELEFON: 061/851-254